
ЗООЛОГІЯ

УДК 598.2(477.51-22)

DOI 10.31654/2786-8478-2025-BN-1-7-21

Кузьменко Л. П.

кандидат біологічних наук, доцент

доцент кафедри біології

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

kuzmenko.lp2017@gmail.com

orcid.org/0009-0003-7725-6514

Вакулік Н. С.

магістр

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

vakulik091@ukr.net

orcid.org/0009-0007-9863-9708

**ОРНІТОНАСЕЛЕННЯ СЕЛА ХОТИНІВКА НІЖИНЬСЬКОГО РАЙОНУ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, УКРАЇНА**

Дослідження орнітонаселення села Хотинівка Ніжинського району Чернігівської області Україна проводилися з 2019 по 2023 роки. Метою дослідження було всебічне вивчення та аналіз видового складу птахів села Хотинівка та прилеглих територій у гніздовий, зимовий та весняно-осінній періоди.

Аналіз літератури показав, що вивчалися переважно птахи природних біотопів та міст Чернігівської області. Мало вивченими на сьогодні є слабо трансформовані ландшафти на кшталт сіл та селищ міського типу.

Дослідження проводилися з використанням традиційних методик – маршрутних та точкових обліків, птахів визначали візуально та вокально. Зимові обліки птахів проводилися з 20 листопада до 20 лютого, весняно-міграційні – з 21 лютого до 14 квітня та з 1 липня до 19 листопада, у гніздовий період – з 15 квітня до 30 червня.

Село Хотинівка розташоване на межі зон мішаних лісів (Чернігівське Полісся) та Лісостепу. Рельєф переважно рівнинний, місцями заболочений. З усіх боків село оточене хвойними та мішаними лісами.

*Орнітонаселення села Хотинівка та прилеглих територій нараховує 111 видів, що належать до 15 рядів та 37 родин (табл. 1). З них 102 види зареєстровані у гніздовий період, 69 видів у період осінніх чи весняних міграцій, 45 видів у зимовий період. До Червоної книги України занесено 6 видів: *Ciconia nigra*, *Milvus migrans*, *Grus grus*, *Columba oenas*, *Asio flammeus* та *Lanius excubitor*.*

*Найчисельнішим є ряд *Passeriformes* – 62 види, а найменш чисельними ряди *Gaviiformes*, *Cuculiformes*, *Caprimulgiformes*, *Apodiformes* та *Upipiformes* – по 1 виду. У зимовий період осілими є 37 видів, кочовими – 5 видів, 2 види птахів є зимуючими та 1 вид – пролітним. У гніздовий період статус осілих мають 42 види, гніздових та перелітних – 60 видів птахів.*

За характером живлення на досліджуваній території переважають зоофаги – 58 видів, 35 видів є еврифагами, найменше фітофагів – 18 видів. Домінують дендрофіли – 62 види, лімнофілі – 23 види, кампофіли – 18 видів, найменш чисельною є група склерофілів – 8 видів. Найбільше птахів гніздиться в кронах дерев – 26 видів, на землі – 25 видів, в дуплах – 20 видів, у чагарниках – 11 видів, на антропогенних спорудах – 9 видів, біля води – 6 видів, плаваючі гнізда мають 3 види птахів, норогніздовим є 1 вид та 1 вид – гніздовим паразитом.

Ключові слова: село Хотинівка, орнітонаселення, статус перебування, екологічна група, характер живлення, тип гніздування.

Вступ. Діяльність людини вже тривалий час істотно впливає на довкілля і на птахів зокрема. Як правило це обумовлює зменшення видового складу та кількості орнітонаселення, зміни меж і конфігурації ареалів, значних порушень біогеоценотичних взаємозв'язків та до змін просторової організації птахів. У результаті формуються дуже спрощені угруповання, представлені переважно антропоотолерантними видами. За умов постійного антропогенного тиску, завдання орнітологів полягає у вивченні видового складу птахів біотопів різного рівня трансформації.

Сьогодні продовжує активно розвиватися урбоорнітологія. Проте варто зазначити, що в основному вивчаються орнітокомплекси малих та великих міст світу. Наразі вивчення птахів населених пунктів на кшталт сіл та селищ є ще далеко не повним. Саме тому орнітологічні дослідження такого плану є на часі.

Метою нашого дослідження є детальне вивчення та аналіз орнітонаселення села Хотинівка і прилеглих територій впродовж зимового, гніздового та весняно-осіннього періодів.

Методи та організація дослідження. Вивчення птахів села Хотинівка Ніжинського району Чернігівської області та прилеглих територій тривало впродовж 2019-2023 років. Під час дослідження проводилися маршрутні та точкові обліки з використанням традиційних методик [24], птахи визначалися візуально (за допомогою оптики) та вокально (за шлюбною піснею самця, територіальними сигналами та сигналами тривоги).

Маршрутні обліки проводили на заздалегідь розроблених маршрутах. У зимовий період обліки проводилися з 20 листопада до 20 лютого, у весняно-міграційний – з 21 лютого до 14 квітня, у гніздовий – з 15 квітня до 30 червня, у міграційний – з 1 липня до 19 листопада.

У якості оптичного пристрою використовували монокуляр Bushnell з 16-ти кратним збільшенням та подвійним фокусом. Для ідентифікації птаха за голосом користувалися фонограми з мобільних додатків BirdID Nord University та DiBird та польовими визначниками [21, 27]. Систематичне положення птахів, їх назви та статус подані за анотованим списком українських наукових назв птахів фауни України [28].

Результати досліджень та їх обговорення.

Аналіз літературних джерел показав, що переважно вивчалися птахи природних біотопів та міст Чернігівської області. Значно менше уваги приділялося слабо трансформованим ландшафтам на кшталт селищ міського типу та сіл.

Одним із найцікавіших регіонів України з точки зору орнітологічного різноманіття є територія Ніжинського району. Тут проходить межа двох природних зон: у північній частині лісової, а в південній – лісостепової. Також у районі є низка водних артерій: Остер, Смолянка, В'юниця, Брак, Галка, Недра [8], у їх заплавах – чисельні озера та болота. Такі особливості приваблюють переважно дендрофільних, водоплавних та болотяних птахів.

Одна з перших згадок про птахів Чернігівщини є у праці В.М. Артоболевського «Матеріали до списку птахів південної половини Чернігівщини» [1]. У 1923–1930 роках птахів міста Ніжина та прилеглих сіл вивчав знаний орнітолог – Всеволод Леонідович Великанів [7, 11, 31].

Орнітонаселення Ніжинщини у 30-х роках XX ст досліджував професор Ніжинського університету Богдан І.А. [3, 4].

Вагомий внесок у вивчення птахів міста Ніжин та Чернігівщини зробила професорка Ніжинського вишу Інеса Віталіївна Марисова. Вона є засновником, званої на теренах України, школи ніжинських орнітологів. Було ретельно вивчено зміни орнітофауни Ніжинщини впродовж XX ст [20], особливості біології окремих видів птахів [18, 19]. Учні І.В. Марисової активно продовжили вивчення орнітофауни міста Ніжина [13, 14, 15, 16, 17, 22, 23].

Птахи міста Ніжина та його околиць активно вивчалися впродовж тривалого часу. Проте, дослідження птахів сільських населених пунктів, таких як село Хотинівка, лишалися недостатніми. Сьогодні важливою є інформація про птахів територій різного рівня урбанізації. Це дозволить дослідникам більш чітко сформувати уявлення про орнітонаселення в цілому та розробити низку заходів з метою збереження та запобігання скороченню чисельності окремих видів птахів.

Село Хотинівка Ніжинського району засноване у 1550 році. Село розташоване на правому березі річки Остер на відстані 27 км від м. Ніжина та за 82 км від м. Чернігова, його площа 2 км². У 2018 році у селі проживало 564 мешканці [29].

Село Хотинівка знаходиться на межі зон мішаних лісів (Чернігівське Полісся) та Лісостепу. Рельєф в основному рівнинний, місцями заболочений, особливо навесні, коли підіймається рівень ґрунтових вод. Клімат – помірно-континентальний з теплим, сонячним та порівняно вологим літом. Зими м'які, помірно сніжні. В липні середня температура повітря коливається від +17°C до +19°C, а середня температура січня – в межах від –6°C до –8°C. Вегетаційний період розпочинається у другій декаді квітня, а закінчується – у третій декаді жовтня. Середньорічний рівень опадів – 550-650 мм [2]. У селі та на його околицях переважають дерново-підзолисті та торф'яно-підзолисті ґрунти, подекуди є опідзолені чорноземи та піщані ґрунти [9].

Хотинівка гарно озеленена. З усіх боків село оточене лісовими територіями: «Мащинівщина», «Смолянський», «Переходівський», «Диківщина», «Кукшинський», «Кар'єр», «Провалля», «Шкільний бір». У лісових рослинних угрупованнях серед хвойних домінує *Pinus sylvestris* L. (сосна звичайна), зрідка трапляється *Picea abies* (L.) Karst. (ялина європейська). З листяних порід поширені: *Betula pendula* Roth (береза повисла), *Quercus borealis* Michx. (дуб північний), *Quercus robur* L. (дуб звичайний), *Salix alba* L. (верба біла), *Alnus glutinosa* (L.) Gaerth. (вільха чорна), *Populus tremula* L. (осика звичайна), *Populus alba* L. (тополя біла), *Ulmus laevis* Pall. (в'яз гладкий), *Fraxinus excelsior* L. (ясен звичайний) [10].

Поблизу села є луки з густим різнотрав'ям, угруповання яких представлені: *Phleum pratense* L. (тимофіївка лучна), *Festuca pratensis* Huds. (костриця лучна), *Poa pratensis* L. (тонконіг лучний), *Ranunculus acris* L. (жовтець їдкий), *Avena fatua* L. (вівсюг звичайний), *Artemisia absinthium* L. (полін гіркий), *Glechoma hederacea* L. (розхідник звичайний), *Achillea submillefolium* Klok. et Krytzka (деревій звичайний), *Veronica verna* L. (вероніка весняна), *Carex nigra* (L.) Reichard (осока чорна) [10].

У 1960-1970 р. р. були проведені меліоративні роботи, що викликали зміни водного режиму цих територій та осушення боліт із подальшим зменшенням болотного різнотрав'я. Ці фактори призвели і до істотних змін флори, а як наслідок і фауни. З кінця XX ст. і до сьогодні зростають площі орних земель, що призводить до знищення місць гніздування та кормової бази низки лучних птахів.

У Хотинівці та її околицях є штучно створені різних розмірів ставки та меліоративні канали. Рослинність водойм представлена угрупованнями з *Typha latifolia* L. (рогоз широколистий), *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. (очерет звичайний), *Elodea canadensis* Michx. (елодея канадська), *Ceratophyllum demersum* L. (кушир темно-зелений), *Spirodela polyrrhiza* (L.) Schleid. (спіродела багатокоренева) [10].

Серед водних тварин трапляються: *Esox lucius* (щука звичайна), *Carassius gibelio* (карась сріблястий), *Misgurnus fossilis* (в'юн звичайний), *Rana ridibunda* (жаба озерна), *Emys orbicularis* (черепаха болотна), *Ondatra zibethicus* (ондатра болотяна) [25, 26].

Ми вперше ретельно вивчили та проаналізували склад орнітонаселення села Хотинівка та прилеглих територій впродовж гніздового, зимового та міграційного періодів [5, 6, 12]. Визначили статус перебування, характер живлення та екологічну групу кожного виду птахів.

За результатами польових досліджень (2019-2023 р. р.) на території с. Хотинівка та його околиць зареєстровано 111 видів птахів (це 26,0 % видового складу птахів України), які належать до 15 рядів та 37 родин (табл. 1). Серед них 102 види трапляються у гніздовий період, 69 – під час сезонних весняно-осінніх міграцій, 45 – у зимовий період. Серед них – 6 видів птахів занесені до Червоної книги України [30].

Таблиця 1

**Видовий склад птахів досліджуваної території,
їх статус перебування, характер живлення, екологічна група**

№	Ряд, родина, вид	Статус перебування	Характер живлення	Екологічна група
1	2	3	4	5
Ряд Gaviiformes (Гагароподібні)				
Родина Gaviidae (Гагарові)				
1.	<i>Gavia arctica</i> (Linnaeus, 1758)	Прл, 3	3	Л
Ряд Ciconiiformes (Лелекоподібні)				
Родина Ardeidae (Чаплеві)				
2.	<i>Botaurus stellaris</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Л
3.	<i>Egretta alba</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Л
4.	<i>Ardea cinerea</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Л
Родина Ciconiidae (Лелекові)				
5.	<i>Ciconia ciconia</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3з	3	С
6.	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
Ряд Anseriformes (Гусеподібні)				
Родина Anatidae (Качкові)				
7.	<i>Anser anser</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ф	Л
8.	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin, 1789)	Гн, Пер, 3	Ф	Л
9.	<i>Anas platyrhynchos</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	Ев	Л

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
10.	<i>Anas crecca</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	Л
11.	<i>Anas querquedula</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	Ев	Л
12.	<i>Aythya ferina</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	Ев	Л
Ряд Falconiformes (Соколоподібні)				
Родина Accipitridae (Яструбові)				
13.	<i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
14.	<i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	Гн, Пер, Зз	3	Д
15.	<i>Circus aeruginosus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	3	Л
16.	<i>Accipiter gentilis</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	3	Д
17.	<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Д
18.	<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Д
Ряд Galliformes (Куроподібні)				
Родина Phasianidae (Фазанові)				
19.	<i>Perdix perdix</i> (Linnaeus, 1758)	Ос	Ев	К
20.	<i>Coturnix coturnix</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	Ф	К
Ряд Gruiformes (Журавлеподібні)				
Родина Gruidae (Журавлеві)				
21.	<i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	Ев	Л
Родина Rallidae (Пастушкові)				
22.	<i>Rallus aquaticus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Л
23.	<i>Porzana porzana</i> (Linnaeus, 1766)	Гн, Пер	3	Л
24.	<i>Crex crex</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	Ев	К
25.	<i>Fulica atra</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ф	Л
Ряд Charadriiformes (Сивкоподібні)				
Родина Charadriidae (Сивкові)				
26.	<i>Vanellus vanellus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	3	К
Родина Scolopacidae (Баранцеві)				
27.	<i>Tringa ochropus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	3	Л
28.	<i>Gallinago gallinago</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, Зз	Ев	Л
29.	<i>Scolopax rusticola</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	3	Л
Родина Laridae (Мартиніві)				
30.	<i>Larus cachinnans</i> (Pallas, 1811)	Ос, К, Пер	3	Л
31.	<i>Sterna hirundo</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Л
Ряд Columbiformes (Голубоподібні)				
Родина Columbidae (Голубові)				
32.	<i>Columba palumbus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ф	Д

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
33.	<i>Columba oenas</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ф	Д
34.	<i>Columba livia f. domestica</i> (Gmelin, 1789)	Ос, 3	Ф	Д
35.	<i>Streptopelia decaocto</i> (Frivaldszky, 1838)	Ос	Ев	Д
Ряд Cuculiformes (Зозулеподібні)				
Родина Cuculidae (Зозулеві)				
36.	<i>Cuculus canorus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
Ряд Strigiformes (Совоподібні)				
Родина Strigidae (Совові)				
37.	<i>Asio otus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	3	Д
38.	<i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)	Ос, К	3	К
39.	<i>Strix aluco</i> (Linnaeus, 1758)	Ос	3	Д
Ряд Caprimulgiformes (Дрімлюгоподібні)				
Родина Caprimulgidae (Дрімлюгові)				
40.	<i>Caprimulgus europaeus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
Ряд Apodiformes (Серпокрильцеподібні)				
Родина Apodidae (Серпокрильцеві)				
41.	<i>Apus apus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	С
Ряд Upiriformes (Одудоподібні)				
Родина Upiridae (Одудові)				
42.	<i>Upupa epops</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
Ряд Piciformes (Дятлоподібні)				
Родина Picidae (Дятлові)				
43.	<i>Jynx torquilla</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
44.	<i>Picus canus</i> (Gmelin, 1788)	Ос, К	3	Д
45.	<i>Dryocopus martius</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	3	Д
46.	<i>Dendrocopos major</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	3	Д
47.	<i>Dendrocopos syriacus</i> (Hemprich et Ehrenberg, 1833)	Ос, К	3	Д
48.	<i>Dendrocopos medius</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	3	Д
49.	<i>Dendrocopos minor</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	3	Д
Ряд Passeriformes (Горобцеподібні)				
Родина Hirundinidae (Ластівкові)				
50.	<i>Riparia riparia</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	С
51.	<i>Hirundo rustica</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	С
52.	<i>Delichon urbica</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	С
Родина Alaudidae (Жайворонкові)				
53.	<i>Galerida cristata</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	К
54.	<i>Alauda arvensis</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	К
Родина Motacillidae (Плискові)				
55.	<i>Anthus trivialis</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
56.	<i>Motacilla flava</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	К
57.	<i>Motacilla citreola</i> (Pallas, 1776)	Гн, Пер	3	К
58.	<i>Motacilla alba</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	С
Родина Laniidae (Сорокопудові)				
59.	<i>Lanius collurio</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	К
60.	<i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, 3	3	К

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
Родина Oriolidae (Вивільгові)				
61.	<i>Oriolus oriolus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
Родина Sturnidae (Шпакові)				
62.	<i>Sturnus vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	Д
Родина Corvidae (Воронові)				
63.	<i>Garrulus glandarius</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д
64.	<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758)	Ос	Ев	Д
65.	<i>Corvus monedula</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, 3	Ев	К
66.	<i>Corvus frugilegus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, Пер, 3	Ев	Д
67.	<i>Corvus cornix</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	К
68.	<i>Corvus corax</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д
Родина Bombycillidae (Омелюхові)				
69.	<i>Bombycilla garrulus</i> (Linnaeus, 1758)	3	Ф	Д
Родина Troglodytidae (Воловоочкові)				
70.	<i>Troglodytes troglodytes</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	3	Д
Родина Sylviidae (Кропив'янкові)				
71.	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Л
72.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Л
73.	<i>Hippolais icterina</i> (Vieillot, 1817)	Гн, Пер	Ев	Д
74.	<i>Sylvia atricapilla</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	Ев	Д
75.	<i>Sylvia curruca</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
76.	<i>Phylloscopus trochilus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
77.	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieillot, 1817)	Гн, Пер	3	Д
78.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein, 1793)	Гн, Пер	3	Д
Родина Regulidae (Золотомушкові)				
79.	<i>Regulus regulus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	3	Д
Родина Muscicapidae (Мухоловкові)				
80.	<i>Muscicapa striata</i> (Pallas, 1764)	Гн, Пер	3	Д
81.	<i>Saxicola rubetra</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	Ев	К
82.	<i>Oenanthe oenanthe</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, пер	3	К
83.	<i>Phoenicurus ochruros</i> (S. G. Gmelin, 1774)	Гн, Пер	3	С
84.	<i>Erithacus rubecula</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	Д
85.	<i>Luscinia luscinia</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	3	Д
86.	<i>Luscinia svecica</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер	Ев	Л
87.	<i>Turdus pilaris</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	Д
88.	<i>Turdus merula</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, 3	Ев	Д
89.	<i>Turdus iliacus</i> (Linnaeus, 1766)	Гн, Пер, Зз	3	Д
90.	<i>Turdus philomelos</i> (C. L. Brehm, 1831)	Гн, Пер, Зз	3	Д
Родина Aegithalidae (Довгохвостосиницеві)				
91.	<i>Aegithalos caudatus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д
Родина Paridae (Синицеві)				
92.	<i>Parus palustris</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
93.	<i>Parus montanus</i> (Baldenstein, 1827)	Ос, К	Ев	Д
94.	<i>Parus cristatus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д
95.	<i>Parus caeruleus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	Ев	Д
96.	<i>Parus major</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	Ев	Д
Родина Sittidae (Повзикові)				
97.	<i>Sitta europaea</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ев	Д
Родина Certhiidae (Підкоришникові)				
98.	<i>Certhia familiaris</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	З	Д
Родина Passeridae (Горобцеві)				
99.	<i>Passer domesticus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос	Ев	С
100.	<i>Passer montanus</i> (Linnaeus, 1758)	Ос	Ев	Д
Родина Fringillidae (В'юркові)				
101.	<i>Fringilla coelebs</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	Д
102.	<i>Fringilla montifringilla</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ев	Д
103.	<i>Spinus spinus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	Д
104.	<i>Chloris chloris</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	Д
105.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	Д
106.	<i>Acanthis cannabina</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	Д
107.	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, Пер, З	Ф	Д
108.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	Ф	Д
Родина Emberizidae (Вівсянкові)				
109.	<i>Emberiza calandra</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К, Пер	Ф	К
110.	<i>Emberiza citrinella</i> (Linnaeus, 1758)	Ос, К	Ф	К
111.	<i>Emberiza schoeniclus</i> (Linnaeus, 1758)	Гн, Пер, З	Ф	К

Умовні позначення:

Ос – осілий, Гн – гніздовий, К – кочовий, Прл – пролітний, Пер – перелітний, З – зимуючий, Зз – зимуючий зрідка; Ф – фітофаг, З – зоофаг, Ев – еврифаг; Д – дендрофіл, Л – лімнофіл, К – кампофіл, С – склерофіл

Найчисельнішим є *Passeriformes* (Горобцеподібні), він нараховує 62 види (55,9 %), *Piciformes* (Дятлоподібні) представлені 7 видами (6,3 %), ряди *Anseriformes* (Гусеподібні), *Falconiformes* (Соколоподібні) та *Charadriiformes* (Сивкоподібні) налічують по 6 видів (по 5,4 %), *Ciconiiformes* (Пелекоподібні) та *Gruiformes* (Журавлеподібні) – по 5 видів (по 4,5 %), ряд *Columbiformes* (Голубоподібні) – 4 види (3,6 %), *Strigiformes* (Совоподібні) – 3 види (2,7 %), *Galliformes* (Куроподібні) – 2 види (1,8 %), найменше представників мають ряди *Gaviiformes* (Гагароподібні), *Cuculiformes* (Зозулеподібні), *Caprimulgiformes* (Дрімлюгоподібні), *Apodiformes* (Серпокрильцеподібні) та *Upuriformes* (Одудоподібні) – по 1 виду (по 0,9 %). На діаграмі подано розподіл птахів досліджуваної території за рядами (рис. 1).

Ряд Горобцеподібні представлений 62 видами з 19 родин. Найчисельнішою є родина *Muscicapidae* (Мухоловкові) – включає 11 видів птахів (17,7 %), трохи менше налічують родини *Sylviidae* (Кропив'янкові) та *Fringillidae* (В'юркові) – по 8 видів (по 12,9 %), *Corvidae* (Воронові) представлена 6 видами (9,7 %), *Paridae* (Синицеві) –

5 видами (8,1 %), родина *Motacillidae* (Плискові) – 4 видами (6,5 %), *Hirundinidae* (Ластівкові), *Alaudidae* (Жайворонкові) та *Emberizidae* (Вівсянкові) – по 3 види (по 4,9 %), *Laniidae* (Сорокопудові) та *Passeridae* (Горобцеві) – по 2 види (по 3,2 %), найменш чисельними є родини *Oriolidae* (Вивільгові), *Sturnidae* (Шпакові), *Bombycillidae* (Омелюхові), *Troglodytidae* (Воловоочкові), *Regulidae* (Золотомушкові), *Aegithalidae* (Довгохвостосиницеві), *Sittidae* (Повзикові) та *Certhiidae* (Підкоришникові) – по 1 виду (по 1,6 %).

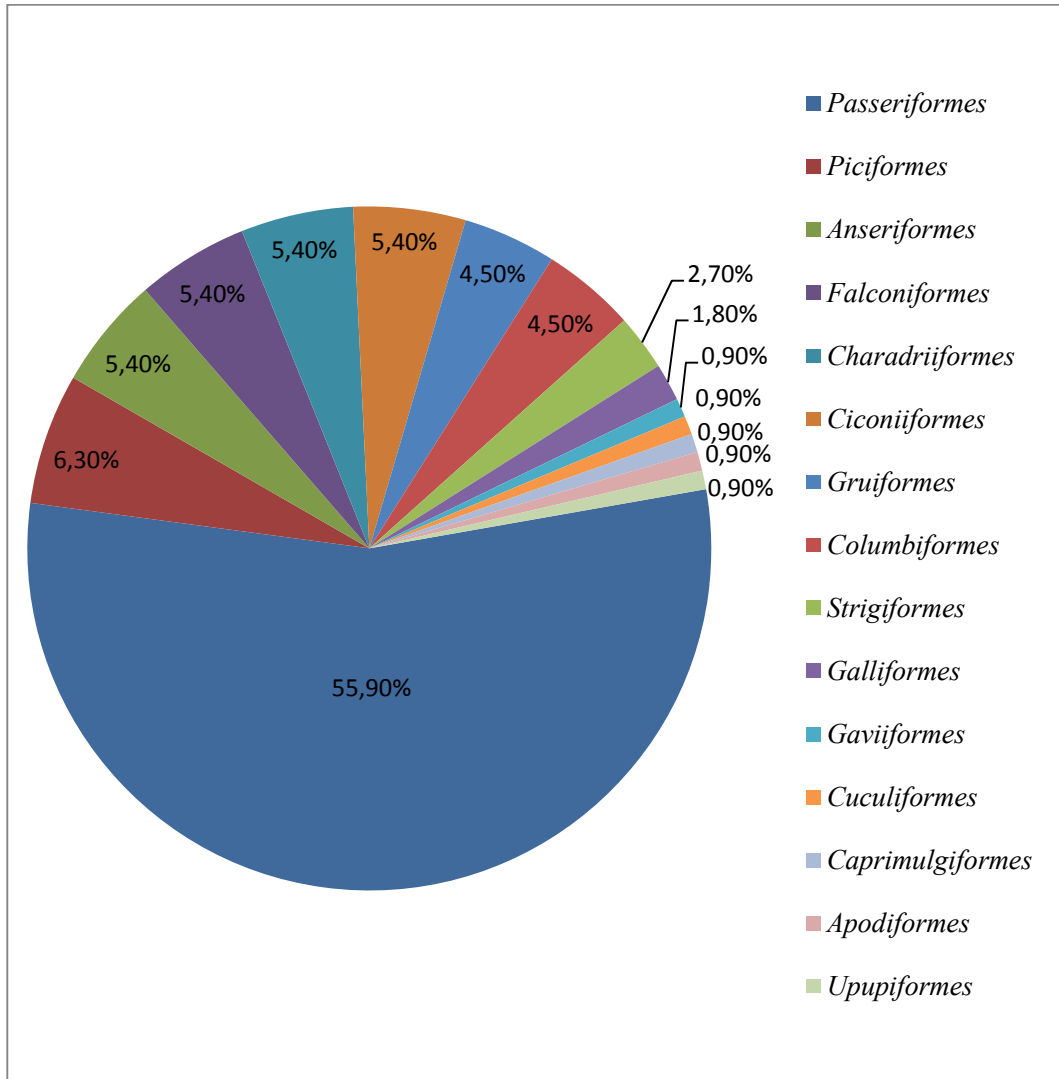

Рис. 1. Характеристика видового складу птахів за рядами, %

За результатами проведеного дослідження ми можемо констатувати, що за характером живлення переважають зоофаги – 58 видів (52,3 %), 35 видів (31,5 %) є еврифагами, найменше фітофагів – 18 видів (16,2 %) (рис. 2).

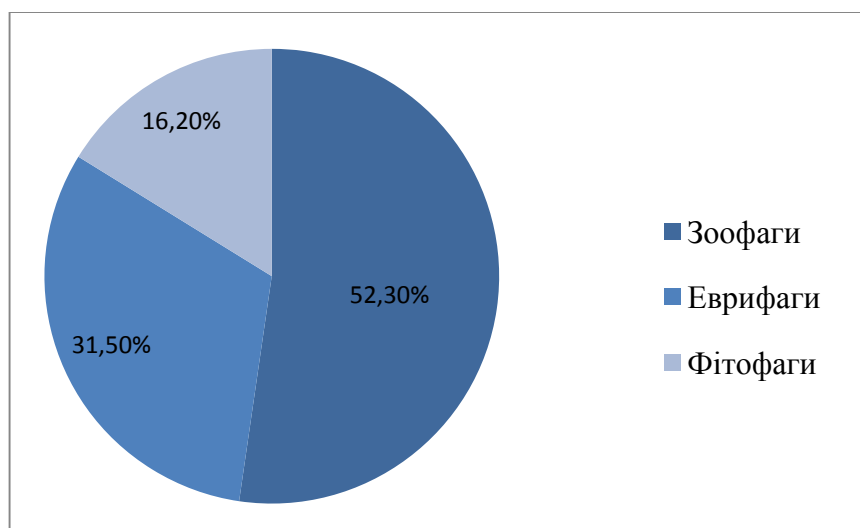

Рис. 2. Характеристика птахів за типом живлення, %

Домінуючою екологічною групою є дендрофіли, вона нараховує 62 види (55,9 %), до лімнофілів належить 23 види (20,7 %), кампофіли включають 18 видів (16,2 %), найменшою за видовим складом є група склерофіли – 8 видів (7,2 %) (рис. 3).

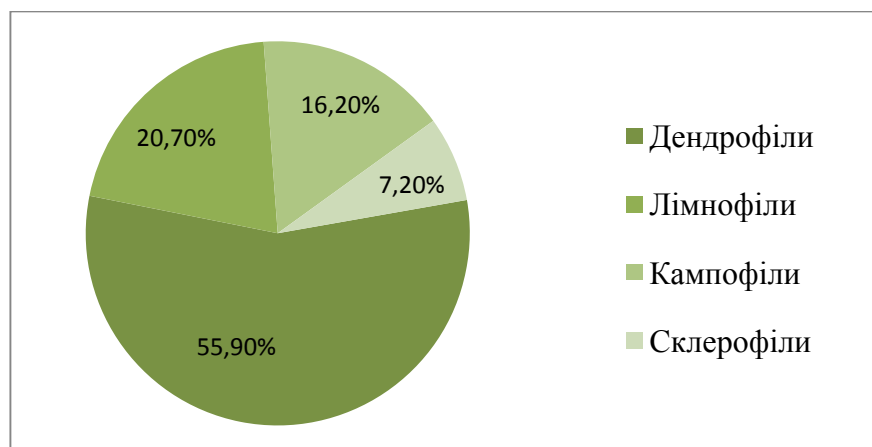

Рис. 3. Характеристика птахів за екологічними групами, %

Можливо в малюнку 3 використати кольорову гаму споріднену малюнку 2.

За час дослідження спостерігали 6 видів птахів, які занесені до Червоної книги України, а саме: *Ciconia nigra* (пелека чорний), *Milvus migrans* (шуліка чорний), *Grus grus* (журавель сирій), *Columba oenas* (голуб-синяк), *Asio flammeus* (сова болотяна) та *Lanius excubitor* (сорокопуд сирій) [35].

Висновки. На території села Хотинівка та його околиць за період дослідження нами зафіксовано 111 видів птахів, що є представникам 15 рядів та 37 родин. Серед них 102 види птахів – у гніздовий період, 69 видів – під час сезонних міграцій, 45 видів – у зимовий період.

Найчисельнішим є ряд *Passeriformes* – 62 види (55,9 %), а найменш чисельними ряди *Gaviiformes*, *Cuculiformes*, *Caprimulgiformes*, *Apodiformes* та *Upupiformes* – по 1 виду (по 0,9 %). У зимовий період статус осілих мають 37 видів (82,3 %), кочових – 5 видів (11,1 %), 2 види птахів є зимуючими (4,4 %) та 1 вид – пролітним (2,2 %). У

гніздовий період статус осілих мають 42 види (41,2 %), гніздових та перелітних – 60 видів птахів (58,8 %).

За характером живлення на досліджуваній території переважають зоофаги – 58 видів (52,3 %), 35 видів (31,5 %) є еврифагами, найменше фітофагів – 18 видів (16,2 %). Домінують дендрофіли – 62 види птахів (55,9 %), лімнофілів – 23 види (20,7 %), кампофілів – 18 видів (16,2 %), найменш чисельною є група склерофілів – 8 видів (7,2 %). Найбільше птахів гніздиться в кронах дерев – 26 видів (25,5 %), 25 видів (24,5 %) гніздяться на землі, в дуплах – 20 видів (19,6 %), у чагарниках – 11 видів птахів (10,8 %), 9 видів (8,8 %) – на антропогенних спорудах, біля води – 6 видів (5,9 %), плаваючі гнізда мають 3 види птахів (2,9 %), 1 вид (1,0 %) є норогніздовим та 1 вид (1,0 %) – гніздовим паразитом.

До Червоної книги України з орнітонаселення села Хотинівка занесено 6 видів, серед них: *Ciconia nigra*, *Milvus migrans*, *Grus grus*, *Columba oenas*, *Asio flammeus* та *Lanius excubitor*.

Література

1. Артоболевський В.М. Матеріали до списку птахів південної половини Чернігівщини: Записки № 1 Інституту народної освіти. Київ: 1926. С. 113 –126.
2. Барановська О.В. та ін. Чернігівщина: природа, населення, господарство (комплексне географічне дослідження). Ніжин: Наука Сервіс, 2000. 179 с.
3. Богдан І.А. Матеріали до орнітофауни Ніжинщини: записки Ніжинського інституту народної освіти, книга 12. Київ, 1932. С. 219 – 231.
4. Богдан І.А. На захист птахів Ніжинщини: записки Ніжинського інституту народної освіти, книга 11. Київ, 1931. С. 140 – 143.
5. Вакулік Н.С., Кузьменко Л.П. Зимове орнітонаселення села Хотинівка Ніжинського району Чернігівської області. *The 11th International scientific and practical conference «Problems of the development of science and the view of society»* (March 21 – 24, 2023) Graz, Austria. 2023. С. 41–44.
6. Вакулік Н.С., Кузьменко Л.П. Орнітонаселення села Хотинівка Ніжинського району Чернігівської області у гніздовий період. *The 3rd International scientific and practical conference «Problems of creating scientific ideas about world development»* (October 03 – 06, 2023) Ottawa, Canada. International Science Group. 2023. С. 22 – 28.
7. Великанов В.Л. Корисна діяльність вухатої сови в Ніжинській окрузі. Український мисливець та рибалка. 1930. С. 10 – 11.
8. Водні об'єкти Чернігівської області. Департамент екології та водних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації. URL: <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=35997&tp=1&pg>
9. Ґрунти України: основні типи та їх характеристика. URL: <https://nr.v.org.ua/grunty-ukrayiny-osnovni-typy-ta-yih-harakterystyka/>
10. Доброчаєва В. Н., Котов М. І., Прокудин Ю. Н. Визначник вищих рослин України. Київ: Наук. думка, 1987. 545 с.
11. Загороднюк І.В. Всеволод Великанів – дослідник фауни України 1920-1930-х років: біографія, колекції, публікації. Київ: Національний науково-природничий музей НАН України, 2013. 134 с.
12. Кузьменко Л., Вакулік Н. Нотатки до вивчення птахів села Хотинівка Ніжинського району Чернігівської області Україна. *The VIII International scientific and practical conference «Modern trends of social transformations of society in conditions of sustainable development»*, February 24-26, 2025, Stockholm, Sweden. С. 24 – 27.
13. Кузьменко Л.П. Гніздова орнітофауна м. Ніжина. Вип. 33, № 4-5. Вестник зоології, 1999. С. 107 – 114.
14. Кузьменко Л.П. Деякі аспекти гніздової біології дрозда-горобинника у місті Ніжині. Зоологические исследования в Украине. Вестник зоологи, 2000. № 14, т. 2. С. 102 – 106.

15. Кузьменко Л.П. Зміни в орнітофауні міста Ніжина та його околиць. Збірник наукових праць. *Фальцфейнівські читання*. Херсон: Вид. ХДУ, 2003. С. 177 – 179.
16. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Орнітонаселення Графського парку Ніжинського педуніверситету. *Природничі науки на межі століть (до 70-річчя природничо-географічного факультету НДПУ)*. Матеріали науково-практичної конференції. Ніжин, 2004. С. 54 – 55.
17. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Орнітонаселення паркової зони м. Ніжина. *Біорізоманіття природних і техногенних біотопів України*. Мат. Всеукр. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (19-22 листопада 2001р.) Ч. 2. Донецьк: ДонНУ, 2001. С. 69 – 72.
18. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Особливості гніздування сойки (*Garrulus glandarius*) у місті Ніжині. *Наукові записки. Природничі та фізико-математичні науки*. Ніжин: 1998. С. 49 – 52.
19. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Структура грациних колоній у місті Ніжині. *Наукові записки. Природничі та фізико-математичні науки*. Ніжин, 1998. С. 53 – 55.
20. Кузьменко Л.П., Савіна Н.О. Динаміка орнітофауни Ніжинщини протягом XX століття. *Пріоритети орнітологічних досліджень*: матеріали і тези доповідей VIII наук. конф. орнітологів заходу України, присвяченої пам'яті Густава Бельке. Львів-Кам'янець-Подільський, 2003. С. 136.
21. Марисова І.В. Талпош В.С. Птахи України. Польовий визначник. Київ: Вища школа, 1984. 184 с.
22. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Воронові птахи міста Ніжина. *Екологічні аспекти охорони птахів*: Мат. VII наради орнітологів Західної України, присвяченої пам'яті Володимира Дзедушицького (22.06.1825–1899) (м. Івано-Франківськ, 4-7 лютого 1999 р.). Львів, 1999. С. 64 – 65.
23. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Зимові орнітофауна міста Ніжина. *Вестник зоології*, 1998. Т. 32, № 5-6. С. 59 – 63.
24. Микитюк А.Ю. ІВА програма. Методичні рекомендації з організації обліків птахів. Видання друге. Київ, 1997. 31 с.
25. Мовчан Ю.В. Риби України (таксономія, номенклатура, зауваження). *Збірник праць Зоологічного музею*. 2008-2009 (№ 40). С. 47 – 86.
26. Пащенко Ю.Й. Визначник земноводних та плазунів УРСР. Київ: Рад. школа, 1955. 148 с.
27. Фесенко Г.А., Бокотей А.А. Птахи фауни України: польовий визначник. Київ: Українське товариство охорони птахів, 2002. 416 с.
28. Фесенко Г.В., Бокотей А.А. Анований список українських наукових назв птахів фауни України. Київ-Львів, 2007. 112 с.
29. Хотинівка. Ніжинський район. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_\(%D0%9D%D1%96%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_(%D0%9D%D1%96%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD))
30. Червона книга України. Тваринний світ / за редакцією І.А. Акімова. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.
31. Щоденники Всеволода Великаніва: посібник для самостійної роботи студентів / уклад. Кузьменко Л.П. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 183 с.

References

1. Artobolevskiy V.M. (1926). Materialy do spysku ptakhiv pivdennoi polovyny Chernihivshchyny: Zapysky № 1 Instytutu narodnoi osvity [Materials for the list of birds of the southern half of Chernihiv region: Notes № 1 of the Institute of Public Education]. Kyiv. [in Ukrainian].
2. Baranovska O.V. ta in. (2000). Chernihivshchyna: pryroda, naselennia, hospodarstvo (kompleksne heohrafichne doslidzhennia) [Chernihiv region: nature, population, economy (comprehensive geographical study)]. Nizhyn: Nauka Servis. [in Ukrainian].

3. Bohdan I.A. (1932). Materialy do ornitofauny Nizhynshchyny: zapysky Nizhynskoho instytutu narodnoi osvity [Materials on the avifauna of the Nizhyn region: notes from the Nizhyn Institute of Public Education]. Kyiv. [in Ukrainian].
4. Bohdan I.A. (1931). Na zakhyst ptakhiv Nizhynshchyny: zapysky Nizhynskoho instytutu narodnoi osvity [In defense of the birds of the Nizhyn region: notes from the Nizhyn Institute of Public Education]. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Vakulik N.S., Kuzmenko L.P. (2023). Zymove ornitonaselennia sela Khotynivka Nizhynskoho raionu Chernihivskoi oblasti [Winter bird population of the village of Khotynivka, Nizhyn district, Chernihiv region]. Graz. [in Ukrainian].
6. Vakulik N.S., Kuzmenko L.P. (2023). Ornitonaselennia sela Khotynivka Nizhynskoho raionu Chernihivskoi oblasti u hnizdovyi period [Bird population of the village of Khotynivka, Nizhyn district, Chernihiv region, during the breeding season]. Ottawa. [in Ukrainian].
7. Velikanov V.L. (1930). Korysna diialnist vukhatoi sovy v Nizhynskii okruzi [Useful activities of the long-eared owl in the Nizhyn district]. [in Ukrainian].
8. Vodni ob'ekty Chernihivskoi oblasti. Departament ekolohii ta vodnykh resursiv Chernihivskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii [Water bodies of Chernihiv region]. URL: <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=35997&tp=1&pg>
9. Grunty Ukrainy: osnovni typy ta yikh kharakterystyka. [Soils of Ukraine: main types and their characteristics]. URL: <https://nrv.org.ua/grunty-ukrayiny-osnovni-typy-ta-yih-kharakterystyka/>
10. Dobrochaieva V.N., Kotov M.I., Prokudyn Yu.N. (1987). Vyznachnyk vyshchikh roslyn Ukrainy [Determinant of higher plants of Ukraine]. Kyiv: Nauk. dumka [in Ukrainian].
11. Zahorodniuk I.V. (2013). Vsevolod Velykaniv – doslidnyk fauny Ukrainy 1920-1930-kh rokiv: biohrafii, kolektsii, publikatsii [Vsevolod Velikaniv – researcher of the fauna of Ukraine in the 1920s-1930s: biography, collections, publications]. Kyiv: Natsionalnyi naukovo-prirodnychi muzei NAN Ukrainy. [in Ukrainian].
12. Kuzmenko L., Vakulik N. (2025). Notatky do vyvchennia ptakhiv sela Khotynivka Nizhynskoho raionu Chernihivskoi oblasti Ukraina [Notes on studying birds of the village of Khotynivka, Nizhyn district, Chernihiv region, Ukraine]. Stockholm. [in Ukrainian].
13. Kuzmenko L.P. (1999). Hnizdova ornitofauna m. Nizhyna [Nesting avifauna of Nizhyn]. [in Ukrainian].
14. Kuzmenko L.P. (2000). Deiaki aspekty hnizdovoi biolohii drozda-horobynnyka u misti Nizhyni [Some aspects of the nesting biology of the mountain thrush in the city of Nizhyn]. [in Ukrainian].
15. Kuzmenko L.P. (2003). Zminy v ornitofauni mista Nizhyna ta yoho okolyts [Changes in the bird fauna of the city of Nizhyn and its surroundings]. Kherson: Vyd. KhDU. [in Ukrainian].
16. Kuzmenko L.P., Marysova I.V. (2004). Ornitonaselennia Hrafskoho parku Nizhynskoho peduniversytetu [Bird population of the Count's Park of the Nizhyn Pedagogical University]. Nizhyn. [in Ukrainian].
17. Kuzmenko L.P., Marysova I.V. (2001). Ornitonaselennia parkovoi zony m. Nizhyna [Bird population of the park zone of Nizhyn]. Donetsk: DonNu. [in Ukrainian].
18. Kuzmenko L.P., Marysova I.V. (1998). Osoblyvosti hnizduvannia soiky (Garrulus glandarius) u misti Nizhyni [Features of nesting of the Eurasian Jay (Garrulus glandarius) in the city of Nizhyn]. Nizhyn. [in Ukrainian].
19. Kuzmenko L.P., Marysova I.V. (1998). Struktura hrachynykh kolonii u misti Nizhyni [Structure of rook colonies in the city of Nizhyn]. Nizhyn. [in Ukrainian].
20. Kuzmenko L.P., Savina N.O. (2003). Dynamika ornitofauny Nizhynshchyny protiahom XX stolittia [Dynamics of the avifauna of the Nizhyn region during the 20th century]. Lviv-Kamianets-Podilskyi. [in Ukrainian].
21. Marysova I.V. Talposh V.S. (1984). Ptakhy Ukrainy. Polovyi vyznachnyk [Birds of Ukraine. Field guide]. Kyiv: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].
22. Marysova I.V., Kuzmenko L.P. (1999). Voronovi ptakhy mista Nizhyna [Ravens of the city of Nizhyn]. Lviv. [in Ukrainian].

23. Marysova I.V., Kuzmenko L.P. (1998). Zymova ornitofauna mista Nizhyna [Winter birdlife of the city of Nizhyn]. [in Ukrainian].
24. Mykytiuk A.Iu. (1997). IVA prohrama. Metodychni rekomendatsii z orhanizatsii oblikiv ptakhiv [IVA program. Methodological recommendations for organizing bird censuses]. Kyiv. [in Ukrainian].
25. Movchan Yu.V. (2008-2009). Ryby Ukrainy (taksonomiia, nomenklatura, zauvazhennia) [Fishes of Ukraine (taxonomy, nomenclature, remarks)]. [in Ukrainian].
26. Pashchenko Yu.I. (1955). Vyznachnyk zemnovodnykh ta plazuniv URSS [Determinant of amphibians and reptiles of the Ukrainian SSR]. Kyiv: Rad. shkola, 1955. [in Ukrainian].
27. Fesenko H.A., Bokotei A.A. (2002). Ptakhy fauny Ukrainy: polovyi vyznachnyk [Birds of the fauna of Ukraine: a field guide]. Kyiv: Ukrainske tovarystvo okhorony ptakhiv. [in Ukrainian].
28. Fesenko H.V., Bokotei A.A. (2007). Anotovanyi spysok ukrainskykh naukovykh nazv ptakhiv fauny Ukrainy [Annotated list of Ukrainian scientific names of birds of the fauna of Ukraine]. Kyiv-Lviv. [in Ukrainian].
29. Khotynivka. Nizhynskyi raion.URL:
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_\(%D0%9D%D1%96%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_(%D0%9D%D1%96%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD))
30. Chervona knyha Ukrainy. Tvarynni svit / za redaktsiieiu I.A. Akimova. (2009). [Red Book of Ukraine. Animal world]. Kyiv: Hlobalkonsalting. [in Ukrainian].
31. Shchodennyky Vsevoloda Velykaniva: posibnyk dlia samostiinoi roboty studentiv / uklad. Kuzmenko L.P. (2017). [Diaries of Vsevolod Velikaniv: a guide for independent work of students]. Nizhyn: NDU im. M. Hoholia. [in Ukrainian].

Kuzmenko L.

candidate of biological sciences, associate professor
Associate Professor of the Biology Department
Mykola Gogol Nizhyn State University
kuzmenko.lp2017@gmail.com
orcid.org/0009-0003-7725-6514

Vakulik N.

master
Mykola Gogol Nizhyn State University
vakulik091@ukr.net
orcid.org/0009-0007-9863-9708

BIRD POPULATION OF KHOTYNIVKA VILLAGE, NIZHYN DISTRICT, CHERNIGIV REGION, UKRAINE

Research on the bird population of Khotynivka village, Nizhyn district, Chernihiv region, Ukraine, was being conducted from 2019 to 2023. The aim of the study was a comprehensive study and analysis of the species composition of birds in the village of Khotynivka and the surrounding areas in the nesting, winter and spring-autumn periods. The analysis of the literature showed that mainly birds of natural biotopes and cities of Chernihiv region were studied. Poorly transformed landscapes such as urban-type villages and settlements are little-studied today. Research was carried out using traditional methods – route and point records, birds were identified visually and vocally. Winter records of birds were being carried out from

November 20 to February 20, spring migratory ones – from February 21 to April 14 and from July 1 to November 19, during the nesting period - from April 15 to June 30.

The village of Khotynivka is located on the border of mixed forest zones (Chernigivske Polissya) and Forest Steppe. The relief is mostly flat, swampy in some places. The village is surrounded by coniferous and mixed forests on all sides.

The bird population of the village of Khotynivka and the surrounding areas includes 111 species belonging to 15 orders and 37 families (table 1). Among them 102 species were registered in the nesting period, 69 species in the period of autumn or spring migrations, 45 species in the winter period. 6 species are listed in the Red Book of Ukraine: *Ciconia nigra*, *Milvus migrans*, *Grus grus*, *Columba oenas*, *Asio flammeus* and *Lanius excubitor*.

The most numerous is the order of Passeriformes – 62 species, and the least numerous are the orders of Gaviiformes, Cuculiformes, Caprimulgiformes, Apodiformes and Upupiformes – 1 species each. In the winter period, 37 species are resident, 5 species are migratory, 2 species of birds are wintering and 1 species is migratory. During the nesting period, 42 species have the status of resident, and 60 species of nesting and migratory birds.

According to the nature of nutrition, zoophages prevail in the studied territory – 58 species, 35 species are euryphagous, the least phytophagous – 18 species. Dendrophiles dominate – 62 species, limnophiles – 23 species, campophiles – 18 species, the least numerous is the group of sclerophylls – 8 species. Most birds, 26 species, nest in treetops, 25 species – on the ground, 20 species – in hollows, 11 species – in bushes, 9 species – on anthropogenic structures, 6 species – near water, 3 species of birds have floating nests, 1 species is burrowing and 1 species is a nest parasite.

Key words: Khotynivka village, bird population, stay status, ecological group, nature of nutrition, type of nesting.

**Стаття до редакції надійшла 03.02.2025 року
Рецензія на статтю надійшла 20.02.2025 року**